

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej w 2018 roku

Rok 2018 był dla Biblioteki Uniwersyteckiej z jednej strony okresem kontynuacji działań i inicjatyw podjętych w latach poprzednich, z drugiej – dokonywano dalszych nieznacznych przekształceń organizacyjnych, zapoczątkowując jednocześnie nowe (bądź modyfikując dotychczasowe) kierunki działań.

W strukturze organizacyjnej BU na koniec 2018 roku nadal funkcjonowało 10 komórek organizacyjnych (oddziałów), wspieranych przez zespoły zadaniowe powołane do realizacji określonych celów i rozwiązywania bieżących problemów.

Zmiany organizacyjne objęły przede wszystkim utworzenie, w ramach Oddziału Zbiorów Specjalnych, Pracowni Komiksu. Fakt ten zbiegł się z obchodzoną w grudniu 2018 roku dziesiątą rocznicą powstania Kolekcji Komiksów w Bibliotece Uniwersyteckiej (uczczono ją poprzez zorganizowanie okolicznościowej wystawy „Dekada z komiksem”). Już pierwsze półrocze działalności Pracowni Komiksu (powstała z dniem 1 lipca 2018 roku) pokazało, że ma ona szansę – zgodnie z założeniami – stać się merytorycznym ośrodkiem badania i dokumentowania sztuki komiksowej, stanowiącym zaplecze dla badań naukowych oraz działań edukacyjnych prowadzonych przez reprezentantów innych ośrodków naukowych. Regularnie powiększano kolekcję komiksów oraz pozyskiwano krajową i obcą literaturę z zakresu teorii komiksu, co czyni Bibliotekę posiadaczem największych w Polsce, z zarazem najbardziej kompletnych i reprezentatywnych zbiorów historii obrazkowych oraz opracowań na ich temat. W dalszym ciągu aktywnie prowadzono działalność promocyjną, zarówno w BU, jak i w ramach Obwoźnej Czytelni Komiksów. Realizowano uporządkowane i usystematyzowane prace z zakresu opracowania bibliograficznego (w ramach Polskiej Bibliografii Wiedzy o Komiksie) oraz źródłowego. Podejmowano szereg działań o charakterze naukowym (konferencje, wykłady, publikacje). Wszystkie te działania będą kontynuowane i rozwijane w kolejnych latach.

W roku sprawozdawczym podjęto również koncepcyjne i organizacyjne przygotowania do powołania Pracowni Regionalnego Zasobu Bibliotecznego, która ostatecznie powstała w Oddziale Zbiorów Specjalnych z początkiem stycznia 2019 roku.

Na funkcjonowanie Biblioteki, szczególnie w zakresie korzystania z jej zasobów i usług, wpłynęło wejście w życie Ogólnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. o ochronie danych osobowych (RODO). Przyspieszono proces przechodzenia na nowsze, bezpieczniejsze wersje oprogramowania, co zaowocowało stworzeniem nowej strony www Biblioteki. Konieczne były także modernizacje systemu operacyjnego Windows na komputerach pracowników i użytkowników. Należało również dostosować do nowo obowiązujących przepisów regulamin korzystania z bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM oraz zasady udostępniania zbiorów w BU. Wprowadzono nowe mechanizmy logowania (do konta czytelnika, systemu HAN – *Hidden Automatic Navigator*, multiwyszukiwarki Primo i zdigitalizowanego katalogu kartkowego BU). W całym systemie biblioteczno-informacyjnym przywrócono (wycofane przed kilkoma laty) papierowe deklaracje czytelnika.

W dalszym ciągu biblioteki Uniwersytetu użytkowały system biblioteczny Horizon, którego administratorem pozostaje Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych (PFBN). Podejmowane od kilku lat przez BU działania mające na celu pozyskanie środków na zakup i implementację systemu nowej generacji nie przyniosły – jak dotąd – spodziewanych rezultatów. Zawieszono działalność Konsorcjum Bibliotek Naukowych, którego członkiem jest UAM, z uwagi na trwającą w Bibliotece Narodowej (w ramach realizowanego projektu e-usługa Omnis) implementację systemu Alma, firmy Ex Libris (w 2019 roku system ten jest wdrażany także w Bibliotece Jagiellońskiej). Fiaskiem zakończyły się prowadzone przez biblioteki akademickie rozmowy z przedstawicielami MNiSW. W tej sytuacji część uczelni podejmuje indywidualne próby pozyskania nowego systemu. W UAM rozważano możliwość zakupu systemu bibliotecznego ze środków przyznanych w ramach programu POWER, ostatecznie jednak nie zdecydowano się na to, m.in. z uwagi na konieczność ponoszenia wysokich kosztów po zakończeniu okresu trwałości projektu. Jedną z opcji pozostaje ewentualny zakup systemu dla wszystkich bibliotek zrzeszonych w PFBN, co mogłoby obniżyć koszty. Rozwiązaniem doraźnym i pewną szansą na poprawę jakości świadczonych usług bibliotecznych już teraz stanowi, oferowany przez firmę SirsiDynix (producenta Horizonta), system chmurowy BLUECloud, który jest dostępny dla poznańskich bibliotek w ramach umowy maintenance. Zarząd Fundacji (w 2018 roku dokonali się zmiany w jego składzie) zobowiązał się do podjęcia działań w tym zakresie w 2019 roku. Niezależnie od tego, kwestia pozyskania dla UAM systemu integrującego wszystkie procesy biblioteczne w skali całej uczelni, tak jak to czynią systemy nowej generacji (np. Alma), nadal pozostaje aktualna, choć nie tak bardzo pilna.

W 2018 roku kontynuowano działania przygotowujące do zakupu i implementacji w UAM ogólnouczelnianego systemu zarządzania nauką typu CRIS (*Current Research Information System*), integrującego i zwiększającego widoczność oraz cytowalność dorobku pracowników naukowych UAM, służącego ewidencjonowaniu i archiwizowaniu tegoż dorobku, a także wysyłaniu go do systemu POL-on, co ma istotne znaczenie w kontekście przyszłej ewaluacji jakości działalności naukowej. Inicjatywa wyszła z Biblioteki, a rozmowy na ten temat podjęto z władzami rektorskimi pod koniec 2017 roku. W roku sprawozdawczym odbywały się prezentacje obecnych na rynku tego typu systemów. Ostatecznie, w połowie 2018 roku, zdecydowano się na zakup krajowego systemu OMEGA-PSIR, który powstał na Politechnice Warszawskiej, a w tej chwili ma już kilkanaście udanych wdrożeń na polskich uczelniach. Obecnie UAM jest w trakcie implementacji tego systemu.

Na działalność Biblioteki w 2018 roku znaczący wpływ miały przyznane środki finansowe, które były niższe od ubiegłorocznych. Niezbyt korzystna kondycja finansowa jednostki, szczególnie w porównaniu do okresu sprzed decentralizacji finansowej uczelni, odbiła się na wielu obszarach działalności BU. Na porównywalnym (do 2017 roku) poziomie pozostawały środki na gromadzenie zbiorów, wciąż jednak są one znacząco niższe w stosunku do funduszy, którymi Biblioteka dysponowała na zakup książek, czasopism, wydawnictw elektronicznych i zbiorów specjalnych jeszcze kilka lat temu. Biorąc pod uwagę, że gromadzenie stanowi jedno z naszych podstawowych zadań oraz wydaje się niezwykle istotne dla rozwoju nauki i badań, a także prowadzonego na uczelni procesu dydaktycznego, nie jest to zjawisko korzystne.

Kwestią zasadniczą, mocno związaną z finansami, pozostaje jednak, znacznie bardziej dojmująca, dramatycznie zmniejszająca się przestrzeń magazynowa Biblioteki oraz brak systemowego rozwiązania tego problemu. W roku sprawozdawczym zelżały nieco, intensywnie w latach poprzednich, akcje przemieszczania zbiorów, które nie tylko ulegały niszczeniu podczas przeprowadzek, ale także na ogół trafiały w miejsca nieprzystosowane do ich przechowywania.

Z początkiem 2018 roku Bibliotece przekazano pomieszczenia w piwnicach obecnego Collegium Heliodori Świącicki. Z uwagi jednak na wciąż trwający remont, nie było możliwości skorzystania z tej dodatkowej powierzchni. Od wielu lat podejmowane są działania mające na celu zwiększenie dostępnej powierzchni magazynowej – takie, jak: porządkowanie zasobu, dostawianie dodatkowych regałów (tam, gdzie to jeszcze możliwe) oraz intensywna selekcja zbiorów. Są to jednak wyłącznie rozwiązania doraźne, których nie da się dłużej kontynuować. Wydaje się, że w perspektywie długofalowej jedynym rozsądnym, strategicznym rozwiązaniem jest budowa nowego magazynu bibliotecznego, bez którego Biblioteka nie będzie w stanie spełniać swoich funkcji i zadań.

Ogólna sytuacja finansowa przekłada się ponadto na przeprowadzanie remontów, dbałość o techniczny stan gmachu Biblioteki (szczególnie jego zabytkowej części), a także kwestie związane z bezpieczeństwem (ludzi i zbiorów). W roku sprawozdawczym zainstalowano w BU nowe (dodatkowe) gniazda sieciowe. Przeprowadzono remont jednej z toalet i wydzielono toaletę dla osób niepełnosprawnych. Ogromnym sukcesem była także wymiana klimatyzacji w magazynie zbiorów specjalnych. Problemem wciąż jednak pozostaje przestarzały technicznie i w coraz większym stopniu narażony na awarie system zabezpieczeń (przeciwpożarowy, antywłamaniowy: alarmy, kamery i inne urządzenia monitorujące). W 2018 dokonano analizy stanu technicznego i wyceny prac związanych z modernizacją tych systemów, przedkładając stosowne pisma i dokumenty Kanclerzowi UAM. Jednocześnie, w miarę możliwości, starano się podejmować prace remontowo-inwestycyjne, przeprowadzać drobne remonty, sukcesywnie wymieniać stare komputery i inne niezbędne sprzęty.

Mimo tych ograniczeń i trudności Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu pozostała jedną z czołowych księżnic w Polsce. Jako jedna z 9 bibliotek w kraju posiada wydzielony i podlegający szczególnej ochronie Narodowy Zasób Biblioteczny (NZB), w skład którego wchodzi kolekcja 45 kodeksów średniowiecznych. W roku sprawozdawczym kontynuowano przygotowania do poszerzenia NZB, w skład którego – zgodnie z Rozporządzeniem MKiDN z dnia 4 lipca 2012 roku – mogą wchodzić zbiory mające wyjątkową wartość i znaczenie dla dziedzictwa narodowego, które są unikatowe, mają dużą wartość historyczną, naukową, kulturalną lub artystyczną. Planowane jest włączenie do NZB kolejnych obiektów ze zbiorów specjalnych BU, poczynając od kolekcji fotografii Poznania oraz Wielkopolski z XIX i początku XX wieku.

Oprócz kolekcji historycznych, gromadzenia zasobów tradycyjnych, w tym zbiorów specjalnych, Biblioteka pozyskuje i organizuje dostęp do elektronicznych źródeł informacji. Zapewnia szereg innowacyjnych usług ułatwiających korzystanie z jej zasobów. Na uwagę zasługuje utworzone w BU (pierwsze w Polsce) repozytorium instytucjonalne AMUR, a także platforma czasopism elektronicznych PRESSto. W roku sprawozdawczym nadal rozwijano obie platformy, stosując odpowiednie mechanizmy w celu zwiększenia widoczności posadowionych na nich zasobów.

Na szczeblu ogólnopolskim Biblioteka Uniwersytecka (od 14 lat) współpracuje z Centrum NUKAT, uczestnicząc we współtworzeniu katalogu centralnego NUKAT (Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny). Obecnie jest on tworzony przez blisko 170 bibliotek z całej Polski. Na gruncie regionalnym cenną inicjatywą środowiskową jest wciąż intensywnie rozwijana Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa.

Warto podkreślić, że budowana od lat pozycja i ranga Biblioteki w środowisku są jej niewątpliwym atutem. Jako największa biblioteka naukowa w Polsce północno-zachodniej, BU pozostaje liderem w środowisku lokalnym i regionie, ma także silną i ugruntowaną pozycję w kraju. Dowodzi tego chociażby zapraszanie Biblioteki, przez różne instytucje i podmioty, nie tylko do

udziału, ale także współorganizowania wielu wydarzeń oraz projektów (ogólnopolskich, międzynarodowych). W roku sprawozdawczym BU, z kilkoma innymi bibliotekami, przystąpiła do organizacji I Kongresu Bibliotek Szkół Wyższych, który odbędzie się w czerwcu 2019 roku w Łodzi. Biblioteka jest koordynatorem, a od 2018 roku jednym z głównych wykonawców, ogólnopolskiego projektu „Analiza Funkcjonowania Bibliotek Naukowych”. W listopadzie 2019 roku odbędzie się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Wojna i książka”, w której przygotowanie włączyły się cztery poznańskie biblioteki naukowe: Biblioteka Raczyńskich (inicjator wydarzenia), Biblioteka Kórnicka PAN, Biblioteka PTPN i Biblioteka Uniwersytecka. W roku sprawozdawczym odbywały się również przygotowania do 12. Forum Młodych Bibliotekarzy, które odbędzie się we wrześniu 2019 roku w Poznaniu, a BU jest jednym z jego organizatorów. Uczestniczono ponadto w inicjatywach i działaniach podejmowanych na szczeblu ogólnopolskim (Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, Zespół Koordynacyjny NUKAT, Rada Projektu „Analiza Funkcjonowania Bibliotek”), jak również lokalnym (Kolegium Dyrektorów Bibliotek Akademickich Poznania, Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych).

Reasumując, rok sprawozdawczy był rokiem kontynuacji zapoczątkowanych już uprzednio zmian wewnętrznych organizacyjnych, od tej strony przyniósł więc pewne uspokojenie i stabilizację. Biblioteka funkcjonowała nieprzerwanie, jak również, w miarę możliwości przede wszystkim finansowych, starano się utrzymać dotychczasowy poziom jej zaangażowania w życie kulturalne Poznania, realizując w ten sposób trzecią – społeczną – misję Uniwersytetu. Świadomie jednak i celowo dokonywano także zwrotu w kierunku naukowości Biblioteki, starając się zachować większą równowagę pomiędzy tzw. działalnością kulturotwórczą na rzecz szerokich rzesz czytelników a otwarciem na społeczność akademicką, naszą docelową grupę użytkowników. W większym stopniu zwracano uwagę na zaspokajanie potrzeb i oczekiwań pracowników naukowych, doktorantów i studentów UAM, wspomagając realizowany na uczelni proces badawczy oraz prowadzoną działalność dydaktyczną. Aby stać się realnym wsparciem dla naukowców, organizowano szkolenia i konferencje – o tematyce dot. efektywnej komunikacji naukowej, rozwoju czasopism naukowych, zwiększania widoczności dorobku naukowego, wykorzystywania różnorodnych narzędzi bibliotecznych i naukometrycznych czy zagadnień związanych z wdrażaniem Ustawy 2.0, w tym szczególnie wyzwań, które niesie z sobą przyszła ewaluacja jakości działalności naukowej. Wyzwania te – w równej mierze, co uczelnie i naukowców – dotyczą bibliotek szkół wyższych, których rola oraz zadania w zmieniającej się rzeczywistości akademickiej pod rządami nowej ustawy ulegną przeobrażeniom.

Na podkreślenie zasługuje również fakt włączenia się Biblioteki Uniwersyteckiej w obchody 100-lecia Uniwersytetu Poznańskiego w UAM. W roku 2018 zaplanowano, a wraz z początkiem jubileuszowego roku akademickiego 2018/2019 przystąpiono do realizacji programu wydarzeń (wystawy, wykłady, wydawnictwa) wpisujących się w obchody tego znamienitego Jubileuszu.

I. ORGANIZACJA I SPRAWY KADROWE

- 1. Struktura organizacyjna** Biblioteki Uniwersyteckiej w okresie sprawozdawczym uległa zmianie, zgodnie z Zarządzeniem nr 236/2017/2018 Rektora UAM z dnia 20 czerwca 2018 roku, w myśl którego w ramach Oddziału Zbiorów Specjalnych utworzono Pracownię Komiksu.

2. **Rada Biblioteczna** odbyła 4 posiedzenia, opiniując m.in.: zmiany w strukturze organizacyjnej BU, sprawozdania roczne (BU i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM) oraz zmiany w regulaminie korzystania z systemu biblioteczno-informacyjnego UAM (w związku z wejściem w życie przepisów ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO)).
3. W roku sprawozdawczym wydano 3 komunikaty Dyrektora BU, w tym dotyczące zasad i trybu przyznawania nagród dla pracowników.
4. **Stan etatowy** Biblioteki Uniwersyteckiej na koniec 2018 roku wyniósł 176,625 (2017 – 182,75) etatów, na których – we wszystkich grupach pracowniczych – zatrudnionych było 179 (2017 – 183) osób: 122 kobiety (68%) i 57 mężczyzn (32%).

Wykorzystanie etatów:

Grupa pracownicza	Liczba etatów	
	2017	2018
Bibliotekarze dyplomowani	26	23
Pracownicy biblioteczni	119	122,25
Pracownicy inżynieryjno-techniczni	6	3,625
Pracownicy administracji	5	4
Pracownicy obsługi	26,75	23,75
RAZEM	182,75	176,625

Fluktuacja kadr w okresie sprawozdawczym przedstawiała się następująco:

- do grupy bibliotekarzy dyplomowanych awansowała 1 osoba;
- 6 pracowników bibliotecznych przeszło na emeryturę;
- zatrudniono 5 osób;
- zatrudniono 2 osoby na umowę na zastępstwo;
- łącznie 7 pracowników przebywało na różnego rodzaju urloпах: macierzyńskim, rodzicielskim, wychowawczym, bezpłatnym, dla poratowania zdrowia.

5. **Struktura wykształcenia kadry** nie zmieniła się zasadniczo w stosunku do roku ubiegłego:

Wykształcenie	2017		2018	
	Liczba osób	Udział %	Liczba osób	Udział %
wyższe	123	67,2	123	68,7
średnie biblioteczne	4	2,2	4	2,2
średnie	21	11,5	20	11,2
zasadnicze	24	13,1	23	12,9
podstawowe	11	6,0	9	5,0
RAZEM	183	100	179	100

W grupie 123 osób posiadających wykształcenie wyższe 2 osoby mają stopień naukowy doktora habilitowanego, a 9 – stopień doktora.

6. **Absencja** ogólnie wyniosła 22,3 (2017 – 25,6) dnia na osobę, co wskazuje na spadek w stosunku do roku poprzedniego. O 506 dni zmniejszyła się absencja chorobowa i spowodowana opieką, o 336 dni – wynikająca z urlopu macierzyńskiego/rodzicielskiego, zwiększyła się natomiast (o 149) liczba dni nieobecności spowodowanych urlopami wychowawczymi.

7. **Awanse stanowiskowe** objęły 9 osób: 1 bibliotekarza dyplomowanego, 7 pracowników bibliotecznych, 1 informatyka. **Regulacje uposażeń** (podwyżki) dotyczyły 16 pracowników, w tym 14 kustoszy ze stażem pracy powyżej 30 i 35 lat oraz 1 pracownika administracji.

8. Średnia **płaca zasadnicza** brutto (bez premii regulaminowej) w poszczególnych grupach pracowniczych na koniec 2018 roku przedstawiała się następująco:

Grupa pracownicza	Średnia płaca zasadnicza (w zł)			
	2017	Zmiany w %	2018	Zmiany w %
Bibliotekarze dyplomowani	4 239,42	+ 1,8	4 253,60	+ 0,33
Pracownicy biblioteczni	2 600,38	+ 0,1	2 703,52	+ 3,96
Pracownicy inżynieryjno-techniczni, w tym informatycy	3 857,50	+ 6,4	4 040,75	+ 4,75
Pracownicy administracji	2 885,00	+ 4,5	2 687,50	- 6,85
Pracownicy obsługi	1 842,07	+ 3,8	2 074,88	+ 12,64

9. **Nagrody** z okazji inauguracji roku akademickiego otrzymało 19 osób ze wszystkich grup pracowniczych, w tym:

- 2 osoby w grupie bibliotekarzy dyplomowanych otrzymały nagrodę odpowiednio za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz osiągnięcia organizacyjne;
- w kategorii pracowników bibliotecznych, administracyjnych i inżynieryjno-technicznych 2 osoby otrzymały nagrodę II stopnia, a 12 osób – nagrodę III stopnia;
- 3 pracowników obsługi otrzymało nagrodę III stopnia.

10. **Roczne wynagrodzenie motywacyjne** otrzymało łącznie 55 osób, w tym: 8 osób w grupie bibliotekarzy dyplomowanych, 40 osób spośród pracowników bibliotecznych, inżynieryjno-technicznych i administracyjnych oraz 7 pracowników obsługi.

II. FINANSE

1. **Budżet** Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł 13 862 217 zł (2017 – 14 174 867 zł), był on więc niższy od środków roku poprzedniego o 2,21%. Stanowił 1,92% (2017 – 1,97%, 2016 – 2,06%; 2015 – 2,10%; 2014 – 2,30%) budżetu uczelni. Ponadto jednostka zadeklarowała do wydatkowania dochody własne w wysokości 499 969 zł (2017 – 499 644 zł).

Ogółem koszty funkcjonowania Biblioteki wyniosły **13 356 937 zł**, czyli wykonano plan w 96%, co wskazuje na utrzymanie wysokiej dyscypliny finansowej.

2. Szczegółowe koszty funkcjonowania jednostki (w zł) w roku sprawozdawczym wyniosły:

Nazwa kosztu	Wykorzystanie 2018			
	Budżet BU	%	Dochody własne BU	%
Wynagrodzenia z pochodnymi	9 785 365	96,70	38 463	53,58
Wydatki rzeczowe	1 445 474	93,26	268 068	69,89
Koszty utrzymania powierzchni	2 062 844	96,31	-	-
Amortyzacja	63 254	122,68	-	-
Narzut 14%	-	-	42 914	-
RAZEM	13 356 937	96,35	349 445	76,84

3. Starano się intensyfikować działania na rzecz odpłatnego świadczenia usług oraz sprzedaży wydawnictw własnych.

Pozyskano 491 457,29 zł (2017 – 491 474,16 zł), tj. 3,55% (2017 – 3,62%) w stosunku do wykorzystanej dotacji budżetowej, w tym:

Źródło wpływu dochodów własnych	Kwota brutto (w zł)
Opłaty za nieterminowy zwrot książek	215 522,79
Zapisy, aktywacja kont bibliotecznych (wypożyczalnia i czytelnie)	51 026,00
Usługa <i>Zamów kopię</i>	21 548,27
Usługi Wypożyczalni Międzybibliotecznej	1 483,00
Sprzedaż wydawnictw	2 140,15
Oddział Digitalizacji	12 089,93
Pracownia Restauracji Książki	155 673,43
Wynajem powierzchni	584,25
RAZEM	460 067,82
Środki niewykorzystane z 2017 roku	31 389,47
ŁĄCZNIE	491 457,29

Środki uzyskane z dochodów własnych przeznaczono przede wszystkim na gromadzenie (księgozbiory, zbiory specjalne), a także na zakup wyposażenia, remont pomieszczeń sanitarnych w holu głównym oraz opłacenie realizowanych zadań dodatkowych.

Kwota 142 012,27 zł została przeniesiona na 2018 rok.

4. Aplikowano o środki zewnętrzne, składając 4 wnioski z Biblioteki:

- wniosek w ramach Działalności Upowszechniającej Naukę z MNiSW na realizację zadania pn. *Adaptacja danych naukowych do systemu nowej generacji oraz digitalizacja i upowszechnienie „Czasopisma Prawno-Historycznego”* (w porozumieniu z WPiA);
- 2 wnioski w ramach programu FUND-akcja Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- wniosek do Urzędu Miasta Poznania ws. organizacji 12. Forum Młodych Bibliotekarzy.

W ramach programu POWR.03.05.00-00-Z303/17-00. Obszar 1: E-learning złożono wniosek o grant na utworzenie kursów: *Zarządzanie informacją i bazami danych w humanistyce* oraz *Information and databases management in the Humanities*.

Ponadto prowadzono prace i współtworzono 6 wniosków, które z przyczyn organizacyjnych nie zostały złożone bądź zostały złożone przez inne jednostki naukowe.

5. W roku sprawozdawczym realizowane były 3 granty DUN – zadania finansowane ze środków MNiSW przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę:

- *Rozbudowa pełnotekstowego zasobu bazy danych platformy PRESSto o archiwalne numery czasopism wydawanych w UAM;*
- *Digitalizacja publikacji czasopisma „Biuletyn Historii Wychowania” w celu zapewnienia otwartego dostępu do nich przez sieć Internet – we współpracy z WSE UAM;*
- *Wdrożenie procedur zabezpieczających oryginalność publikowanych w czasopismach „Biuletyn Historii Wychowania”, „Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej”, „Kultura – Społeczeństwo – Edukacja” – we współpracy z WSE UAM.*

III. SPRAWY ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZE I TECHNICZNE

1. Przyjęto 37 281 (2017 – 37 002), a wysłano 6 038 (2017 – 5 618) przesyłek, za kwotę 53 600,30 zł (2017 – 53 173,25 zł), podejmując szereg działań na rzecz ograniczenia ponoszonych kosztów. Sporządzono i wysłano 417 (2017 – 458) pism. Dużą część korespondencji prowadzono drogą elektroniczną. Testowano również wdrażany na uczelni system elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD).
2. W roku sprawozdawczym zrealizowano m.in. następujące prace remontowo-inwestycyjne:
 - wymianę pionów wodociągowych w budynku B;
 - modernizację rozdzielni elektrycznej RG 2;
 - remont i/lub malowanie pomieszczeń biurowych i socjalnych dla pracowników;
 - malowanie toalet w budynku B;
 - remont toalety w holu głównym, z wydzieleniem toalety dla osób niepełnosprawnych;
 - wymiana klimatyzacji w magazynie zbiorów specjalnych.Systematycznie przeprowadzano konserwacje instalacji przeciwpożarowej i antywłamaniowej, dźwigów osobowych i towarowych, jak również sprzętu biurowego, tj. komputerów, kserokopiarek, kamer do mikrofilmowania i skanerów. Usuwano pojawiające się awarie instalacji czy sprzętu, wykonywano konieczne prace serwisowe i konserwacyjne.
3. W dalszym ciągu, z uwagi na ograniczenia finansowe, nie zrealizowano takich niezbędnych prac remontowych, jak wymiana instalacji centralnego ogrzewania czy remont łącznika międzymagazynowego. Wyzwaniem pozostaje także przestarzały system zabezpieczeń (przeciwpożarowy, antywłamaniowy, kamery itd.) – raport o ich stanie technicznym, wraz z szacowaną wyceną kosztów, został przedłożony władzom uczelni.
4. Wszystkie zamówienia publiczne realizowane były zgodnie z zapisami Prawa o Zamówieniach Publicznych oraz wewnętrznym zarządzeniem Rektora UAM dot. trybu i zasad udzielania zamówień publicznych.

IV. GROMADZENIE ZBIORÓW

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów (w jedn.) przedstawia się następująco:

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
2013	282 619	173 435
2014	309 805	204 183
2015	282 222	186 555
2016	316 206	196 713
2017	294 986	206 155
2018	320 457	231 437

2. Wpływ ogólny według źródeł wpływu (w jedn.):

Źródło wpływu	2017	2018
Kupno	176 192	193 884
EO	92 202	96 018
Wymiana	1 126	1 230
Dary	6 910	15 650
Druki zbędne	18 556	13 675
RAZEM	294 986	320 457

3. Z ogólnego wpływu skierowano do zbiorów **231 437** (2017 – 206 155) jednostek (72,22%), co wskazuje, że – podobnie jak w roku 2017 (69,88%) – utrzymano wysoki poziom preselekcji, realizując we właściwy sposób przyjętą politykę gromadzenia zbiorów.

4. Do dalszego opracowania z poszczególnych źródeł wpływu skierowano:

Źródło wpływu	2017 (w jedn.)	2018 (w jedn.)	Udział % w wykonaniu 2017	Udział % w wykonaniu 2018
Kupno	174 729	191 851	84,75	82,90
EO	27 240	36 136	13,22	15,62
Wymiana	986	1 110	0,48	0,47
Dary	3 200	2 340	1,55	1,01
RAZEM	206 155	231 437	100	100

5. Najważniejsze ilościowo źródło wpływów w roku sprawozdawczym nadal stanowiły kupno i EO. Łącznie z tych dwóch źródeł wpływów, uznanych w polityce zarządzania zasobami za podstawowe, do zbiorów wpłynęło 98,52% (2017 – 97,97%) wszystkich nabytków. Odnotowano wyższe wpływy do zbiorów z kupna, co wiąże się przede wszystkim z zakupem większej liczby książek elektronicznych. W dalszym ciągu utrzymuje się wysoki poziom preselekcji egzemplarzy obowiązkowych książek i czasopism, których wprowadzono do zbiorów 27,78% (2017 – 29,54%), choć w porównaniu z rokiem ubiegłym wpływ do zbiorów z EO (w stosunku do kupna) uległ zwiększeniu. Zmniejszył się nieznacznie wpływ z wymiany i darów – łącznie z tych źródeł wpływów wprowadzono do zbiorów 1,48% (2017 – nieco ponad 2%) nabytków.

6. Łącznie na zakup książek tradycyjnych i zbiorów specjalnych przeznaczono kwotę **715 690,18 zł** (2017 – 695 044,98 zł; 2016 – 694 940,33 zł; 2015 – 696 200,27 zł; 2014 – 842 053,97 zł; 2013 – 1 052 510,81 zł; 2012 – 1 408 392 zł), co wskazuje na nieznaczny wzrost w stosunku do trzech minionych lat.

7. W ramach usługi „Zaproponuj kupno książki”, realizując zamówienia pracowników naukowych UAM, doktorantów, studentów oraz innych użytkowników Biblioteki, złożone za pomocą formularza na stronie www Biblioteki, zakupiono 500 (2017 – 520) książek za łączną kwotę 68 597,10 zł (2017 – 83 589,23 zł). Ogólna liczba zakupionych publikacji zmalała względem roku poprzedniego o 4% (2017 – wzrost o 13%). Wliczając w to książki nadane przez wydawców jako egzemplarze obowiązkowe i dary, pozyskano dla zamawiających **278 książek polskich i 363 zagraniczne**, co daje łączną liczbę **641** (2017 – 634) publikacji i oznacza wzrost o 1%.

8. Wpływ z **wymiany** zmalał w stosunku do kilku ostatnich lat. Wymianę prowadzono z 18 partnerami (w tym 17 bibliotek zagranicznych i jedna krajowa), co stanowi wynik identyczny z ubiegłorocznym. Kontrahentom BU wysłano łącznie 1 019 (2017 – 705) jednostek, z których większość, bo 980 (2017 – 660), stanowiły publikacje zakupione na ten cel w Wydawnictwie Naukowym UAM. Spośród otrzymanych od partnerów 1 230 (2017 – 1 126) jednostek do zbiorów skierowano ich 1 110 (2017 – 986), a więc 90,24% (2017 – 87,56%), co przy wielkościach z lat poprzednich (81,09%, 73,1% i 55,5%) wskazuje na zmniejszenie wpływu materiałów nieprofilowych.
9. Wpływ z **darów**, na kształtowanie którego mamy najmniejszą możliwość oddziaływania, wyniósł 15 650 (2017 – 6 910) jednostek, z czego do zbiorów skierowano ich 2 340 (2017 – 3 200), co stanowi 14,95% (2017 – 46,31%) otrzymanych darów.
10. Do zbiorów wprowadzono następujące typy wydawnictw (w jedn.):

Typ wydawnictwa	2017	2018
ZBIORY TRADYCYJNE		
Książki	19 694	27 178
Czasopisma	16 702	16 778
Zbiory specjalne	1 920	1 754
RAZEM Zasoby tradycyjne	38 316	45 710
ZASOBY ELEKTRONICZNE		
Książki	166 481	183 990
Czasopisma	236 694	236 477
Bazy danych	38	41
RAZEM Zasoby elektroniczne	403 213	420 508
ŁĄCZNIE	441 529	466 218

11. Liczba wprowadzanych do zbiorów tytułów czasopism w wersji print zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła **2 417** (2017 – 2 541). Ze wszystkich źródeł wpływu wprowadzono do zbiorów **2 241 tytułów czasopism polskich i 176 zagranicznych** (2017 – odpowiednio: 2 291 i 250). Zapewniano również użytkownikom dostęp elektroniczny do 236 477 (2017 – 236 694) tytułów. Łącznie zatem użytkownicy mogli korzystać z **238 894** (2017 – 239 235) **tytułów** czasopism.

Nieznaczny spadek liczby tytułów e-czasopism w ofercie dotyczy tytułów dostępnych w bazach typu Open Access, które ze względu na swoją specyfikę nie posiadały prawidłowych informacji bibliograficznych i metadanych, co powodowało przekłamanie w prezentowanych czytelnikom danych. Zwiększyło to także przejrzystość prezentowania wyników wyszukiwań w multiwyszukiwarce oraz na liście AtoZ.

12. Z budżetu BU na gromadzenie wydano kwotę **882 691,36 zł**, czyli minimalnie mniej niż w roku 2017 (883 807,40 zł). Zestawienie wydatków (w zł) wygląda następująco:

Typ wydawnictw	2017	2018	Zmiany w %	Udział %	
				2017	2018
Książki	400 783,19	430 957,92	+ 7,53	45,35	48,82
Zbiory specjalne	294 261,79	284 732,26	- 3,24	33,30	32,26
Czasopisma print	23 005,92	36 062,41	+ 56,75	2,60	4,09
E-czasopisma, e-booki,	165 756,50	130 938,77	- 21,01	18,75	14,83

bazy danych					
ŁĄCZNIE	883 807,40	882 691,36	- 0,13	100	100

13. Łącznie na gromadzenie wydano kwotę **3 161 815,08 zł** (2017 – 3 153 378,73), czyli o 0,27% więcej niż w roku poprzednim. Wyszczególnienie wydatkowanych kwot (w zł) na zasoby tradycyjne i elektroniczne przedstawiono poniżej:

Rodzaj zasobów	2017			2018		
	BU	Wydziały	Ogółem	BU	Wydziały	Ogółem
Zasoby drukowane	718 050,90	455 374,30	1 173 425,20	751 752,59	436 009,96	1 187 762,55
Zasoby elektroniczne	165 756,50	1 814 197,03	1 979 953,53	130 938,77	1 843 113,76	1 974 052,53
RAZEM	883 807,40	2 269 571,33	3 153 378,73	882 691,36	2 279 123,72	3 161 815,08

14. W stosunku do roku ubiegłego zwiększył się wpływ jednostek pierwotnych i wtórnych skierowanych do Sekcji Zagospodarowania Druków Zbędnych. Wyniósł on 85 287 (2017 – 83 870) jednostek, spośród których 71 612 (2017 – 65 314), czyli blisko 84% (2017 – 78%) pochodziło z preselekcji zbiorów (EO, dary, wymiana). Zmalała natomiast, do 13 675 (2017 – 18 556), liczba zagospodarowywanych jednostek pochodzących z selekcji retrospektywnej zbiorów.

15. W wyniku zagospodarowywania druków zbędnych 10 523 (2017 – 10 035) jednostki przekazano bibliotekom systemu biblioteczno-informacyjnego UAM, a 32 558 (2017 – 33 645) innym celowym odbiorcom, zagospodarowując w ten sposób 43 081 (2017 – 43 680) jednostek, co stanowi 50,51% (2017 – 52,1%) ww. wpływów. Z pozostałych materiałów na aukcję skierowano 8 522 (2017 – 10 560) jednostki, na kiermasz 3 125 (2017 – 3 427), na makulaturę przekazano 29 432 (2017 – 24 470) jednostki. Na listę dubletów wpisano kolejnych 1 127 (2016 – 1 257) tytułów, spośród których odbiorcy wybrali 893 (2017 – 1 125) pozycje. Pozwala to ocenić zagospodarowanie druków zbędnych jako właściwe i racjonalne.

16. Wszystkie nowe wpływy wprowadzono do ksiąg inwentarzowych i rozliczono z Działem Ewidencji Majątku UAM w sprawozdaniach miesięcznych i rocznym. W roku 2018 zainwentaryzowano 25 491 (2017 – 24 189) jednostek. Z inwentarzy wykreślono 2 392 (2017 – 10 769) sygnatur wydawnictw zwartych oraz – w wyniku prowadzonej selekcji czasopism – 786 (2017 – 621) sygnatur wydawnictw ciągłych (4 973 jednostek). Ogólny stan ilościowy zinwentaryzowanych zbiorów wyniósł:

Rodzaj materiałów	Stan na koniec 2017	2018		Stan na koniec 2018
		Nowe	Odpisane	
Książki	1 722 346	19 819	2 392	1 739 773
Czasopisma	630 925	4 839	4 973	630 791
Zbiory specjalne	504 339	833	-	505 172
RAZEM	2 857 610	25 491	7 365	2 875 736

V. ZBIORY SPECJALNE

1. Zgromadzono **1 754** (2017 – 1 920) **jednostki** zbiorów specjalnych. Szczegółowa struktura nabytków, według źródeł wpływu, przedstawiała się następująco:

Typ wydawnictwa	2017					2018				
	Kupno	EO	Wy- miana	Dary	Ogółem	Kupno	EO	Wy- miana	Dary	Ogółem
Rękopisy	22	-	-	3	25	21	-	-	7	28
Stare druki	59	-	1	27	87	39	-	-	2	41
Dok. muzyczne	122	183	2	14	322	102	70	3	15	190
Dok. kartograf.	146	128	-	1	275	97	246	-	-	343
Ikonografia	207	27	-	2	236	294	6	-	40	340
DŹS	21	-	-	698	719	24	-	-	408	432
Masoniki	11	-	15	38	64	2	-	12	13	27
Płyty muzyczne	89	44	-	-	133	45	243	-	11	299
Płyty DVD (filmy)	-	60	-	-	60	-	54	-	-	54
RAZEM	677	442	18	783	1 920	624	619	15	496	1 754

W stosunku do roku poprzedniego odnotowano niższe wpływy ze wszystkich źródeł, za wyjątkiem EO (w tym przypadku miał miejsce wzrost), w tym także z najbardziej celowego, czyli kupna. Mimo ograniczonych środków finansowych, nadal aktywnie uczestniczono w aukcjach antykwarycznych oraz nabywano wartościowy materiał od osób prywatnych.

2. Opracowano 1 891 (2017 – 2 226) jednostek, w tym **1 731 jednostek zbiorów specjalnych** (pozostałych 160 to druki nowe z czytelnii, pracowni i wydawnictwa regionalne), zwracając uwagę nie tylko na katalogowanie nowych wpływów, ale także na retrokonwersję starego zasobu.
3. Podobnie, jak w ostatnich latach, z przyczyn finansowych nie zlecano prac konserwatorskich firmom zewnętrznym, co – biorąc pod uwagę potrzeby w tym zakresie – jest zjawiskiem negatywnym. Prace te wykonywane były wyłącznie przez zespół Pracowni Restauracji Książki BU i – mimo ogromnych starań – zdołano naprawić jedynie niewielką część zabytkowych materiałów. Zakres wykonanych prac konserwatorsko-introligatorskich (910 różnych zabiegów) jest jednak większy w stosunku do roku ubiegłego (2017 – 360).
4. W zakresie zbiorów należących do dawnego Narodowego Zasobu Bibliotecznego (obecnie tzw. Regionalny Zasób Biblioteczny), podlegającego szczególnej ochronie sprawowanej przez pracowników Oddziału Zbiorów Specjalnych, wykonano szereg prac porządkowych oraz poddawano go intensywnej retrokonwersji.
5. Do księgozbiorów podręcznych Czytelni Zbiorów Specjalnych i Regionalnych (CZSiR) oraz poszczególnych Pracowni wprowadzono ogółem 1 665 (2016 – 2 074) nowych pozycji. Stan ilościowy księgozbioru wyniósł 6 234 jednostki. Z Czytelni skorzystało **904** (2017 – 2 250) **czytelników**, którym udostępniono łącznie **4 031** (2017 – 2 135) **obiektów**, co stanowi znaczny wzrost w porównaniu z rokiem 2017.
6. W ramach działalności informacyjnej pracowników Oddziału Zbiorów Specjalnych, nie licząc codziennych bezpośrednich zapytań i dyżurów pełnionych w CZSiR, sporządzono 269 (2017 –

284) kwerend (dot. Pracowni: Rękopisów, Starych Druków, Zbiorów Muzycznych, Zbiorów Kartograficznych, Zbiorów Masońskich; w Pracowni Zbiorów Ikonograficznych – ze względu na specyfikę materiału – kwerendy nie są rejestrowane).

VI. OPRACOWANIE ZBIORÓW

1. Wzorem lat ubiegłych utrzymano zasadę opracowywania na bieżąco wszystkich wpływów nowych oraz retrokonwersji zbiorów aktywnych, wchodzących w skład księgozbioru podręcznego czytelników czy też zaliczanych do Regionalnego Zasobu Bibliotecznego. W dalszym ciągu bardzo aktywnie współpracowano z **Centrum NUKAT (Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny)**, zarówno w zakresie przejmowania rekordów, jak i wprowadzania do wspólnie utworzonego katalogu centralnego rekordów i haseł opracowywanych w BU.
2. Do bazy w BU wprowadzono **20 556** (2017 – 22 787) **rekordów bibliograficznych**, w tym 4 881 (2017 – 6 187) nowo utworzonych oraz 15 675 (2017 – 16 600) skopiowanych. W stosunku do ogólnej liczby opracowanych rekordów 76% (2017 – 73%) z nich zostało przejętych z katalogu centralnego NUKAT.

Rekordy bibliograficzne	2017				2018			
	Nowe	Skopiowane	Ogółem	% kopiowania	Nowe	Skopiowane	Ogółem	% kopiowania
Wyd. zwarte	4 475	15 256	19 731	77	3 105	14 431	17 536	82
Czasopisma	166	396	562	70	278	550	828	66
Zbiory specjalne	1 479	747	2 226	33	1 484	693	2 177	32
Dok. elektroniczne	6	20	26	77	4	1	5	0,2
Dok. audiowizualne	61	181	242	75	10	-	10	-
RAZEM	6 187	16 600	22 787	73	4 881	15 675	20 556	76

Ogólnie prace dotyczyły **24 462** (2017 – 27 821) **rekordów bibliograficznych**, z których 20 556 (2017 – 22 787) to rekordy nowe, a 3 906 (2017 – 5 306) – rekordy wtórne, czyli już istniejące w bazie BU UAM.

3. Do bazy wprowadzono **828** (2017 – 562) **rekordów bibliograficznych czasopism i wydawnictw ciągłych**, w tym 278 (2017 – 166) nowych i 550 (2017 – 396) skopiowanych, co oznacza, że przejęto 66% (2017 – 70%) spośród wszystkich wprowadzonych rekordów. Szczegółowy zakres prac przedstawiał się następująco:

Zadanie	2017	2018
Rekordy nowe	166	278
Rekordy skopiowane	396	550
Zestaw	1 250	637
Zasób/egzemplarze dopisane	8 215	5 579

4. Pod względem rzeczowym opracowano 6 090 (2017 – 8 328) rekordów bibliograficznych. Skontrolowano i skopiowano (lub poprawiono) charakterystyki przedmiotowe w 14 614 (2017 – 10 761) rekordach przejętych z katalogu NUKAT, co stanowi 71% (2017 – 56%). Łącznie pracowano na **20 704** (2017 – 19 089) **rekordach**.

Rekordy bibliograficzne		2017		2018	
Opracowane	Wyd. zwarte	6 888	8 328	5 316	6 090

przedmiotowo	Zbiory specjalne	1 348		704	
	Dok. elektroniczne	2		1	
	Dok. audiowizualne	90		69	
Skontrolowane skopiowane		10 761		14 614	
RAZEM		19 089		20 704	

5. Utworzono łącznie (w BU i na potrzeby bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM) **14 377** (2017 – 15 594) **haseł**, a **1 460** (2017 – 1 640) zmodyfikowano:

Rodzaj haseł	2017		2018	
	Nowe	Poprawione	Nowe	Poprawione
Formalne	8 331	1 160	7 545	810
Przedmiotowe	648	30	249	11
Przedmiotowo-rozwinięte	6.615	450	6 583	639
RAZEM	15 594	1 640	14 377	1 460

6. W ramach współpracy z bibliotekami systemu biblioteczno-informacyjnego UAM:
- wysłano do katalogu NUKAT po kontroli formalnej 5 969 (2017 – 6 757) oraz kontroli przedmiotowej 8 187 (2017 – 8 188) rekordów bibliograficznych książek i zbiorów specjalnych oraz 70 (2017 – 89) rekordów czasopism – łącznie **14 226** (2017 – 15 034) **rekordów**;
 - utworzono dla ww. rekordów: 3 418 (2017 – 3 303) haseł formalnych, 52 hasła korporatywne dla czasopism, 105 (2017 – 307) haseł przedmiotowych i 2 722 (2017 – 2 434) hasła przedmiotowe rozwinięte – łącznie **6 297** (2017 – 6 044) **haseł**;
 - skopiowano 12 604 (2017 – 15 046) rekordy bibliograficzne, 4 740 (2017 – 8 392) haseł wzorcowych formalnych i 2 989 (2017 – 2 084) haseł przedmiotowych.
7. Uczestniczono w pracach zespołów i grup roboczych działających w Centrum NUKAT (Zespół Koordynacyjny NUKAT, Grupa Robocza ds. Standardów Bibliograficznych, Zespół Konsultacyjny jhp KABA).
8. Kontynuowano udział w posiedzeniach ogólnopolskiego Zespołu ds. Rozwoju Deskryptorów Biblioteki Narodowej, a od jesieni 2018 roku przystąpiono do współpracy w zakresie prac nad mapowaniem haseł języka KABA na język Deskryptorów Biblioteki Narodowej (DBN).

VII. KONTROLA ZASOBU

1. W roku sprawozdawczym kontynuowano prowadzoną od wielu lat selekcję retrospektywną zbiorów, podyktowaną ciągłym zmniejszaniem się przestrzeni magazynowej. Dotyczyła ona głównie czasopism – selekcjonowano periodyki mające archiwa elektroniczne, dalsze egzemplarze ciągów scalonych, czasopisma nieprofilowe, nieaktualne i niewykorzystywane przez użytkowników (np. z uwagi na język publikacji).

W wyniku prowadzonej selekcji czasopism, w ramach prac Zespołu ds. Selekcji Retrospektywnej, wyłączono ze zbiorów 756 (2017 – 785) tytułów wydawnictw ciągłych, a wskutek prac melioracyjnych – dalsze 83 (2017 – 128) tytuły. łącznie ze zbiorów wyłączono

839 (2017 – 913) **tytułów czasopism**, przekazując je do Sekcji Zagospodarowania Druków Zbędnych.

2. Sprawdzono i uporządkowano 2 457 (2017 – 7 046) tytułów książek, przeglądając **4 087** (2017 – 7 453) **egzemplarzy**. Do retrokonwersji skierowano 2 566 (2017 – 2 748) jednostek, a 1 521 (2017 – 5 211) zostało wyselekcjonowanych. W ramach prac melioracyjnych poprawiano błędne sygnatury, zmieniano status pozycji, wyznaczano egzemplarze do oprawy.
3. W ramach bieżącej kontroli księgozbioru (**skontrum**) sprawdzono **100 000** (2017 – 78 000) **sygnatur**, stwierdzając 590 (2017 – 265) jednostek zagubionych, tzw. „zagubień”. Łącznie, wraz z zagubieniami z lat wcześniejszych, sprawdzono 682 (2017 – 362) zakładki książek zagubionych. Sprawdzano również 245 (2017 – 281) zamówień czytelniczych, niezrealizowanych z powodu zagubienia. Łącznie odnaleziono 160 (2017 – 221) książek, z których do zbiorów przywrócono 37 pozycji, pozostałe (jako nieprofilowe) poddając selekcji. Do komputerowej bazy ubytków wprowadzono 2 775 (2017 – 5 251) sygnatur pozycji wycofanych lub zagubionych (1 615 sygnatur spośród nich pochodziło z selekcji retrospektywnej zbiorów).
4. Wykonując prace nad tradycyjnym (kartkowym) **katalogiem alfabetycznym** oraz jego wersją elektroniczną, usuwano karty książek poddawanych retrokonwersji, selekcji retrospektywnej lub zagubionych – i równolegle usuwano skany tych kart. Wyłączono 6 468 (2017 – 13 394) kart katalogowych i usunięto 9 268 (2017 – 10 165) skanów kart zdigitalizowanych. Analogiczne prace realizowane były przez pracowników Oddziału Opracowania w odniesieniu do **katalogu rzeczowego** (kartkowego i elektronicznego): wyłączono 2 757 (2017 – 1 095) kart oraz usunięto 1 384 (2017 – 1 051) skany kart.
5. Prace w zakresie kontroli zasobu są wyrazem dbałości o jakość (dokładność i przejrzystość) informacji katalogowej. Mają one istotne znaczenie dla poprawy stopnia informacyjności katalogu oraz stanu księgozbioru Biblioteki, wpływając na podniesienie poziomu obsługi bieżącej użytkowników.

VIII. PRZECHOWYWANIE I OCHRONA ZBIORÓW

1. W roku sprawozdawczym kontynuowano, zapoczątkowane w 2016 roku, przemieszczanie zbiorów, choć miało ono znacznie mniejszy zakres niż w roku ubiegłym. Przede wszystkim z początkiem 2018 roku należało opuścić magazyn przy ul. 28 Czerwca 1956 r., skąd ostatnią część zbiorów bibliotecznych (ok. 50 000 jednostek) przewieziono do pomieszczeń w Collegium Heliodori Świącicki przy ul. Grunwaldzkiej. Ponadto ok. 2 500 jednostek z magazynu głównego przemieszczono do DS „Hanka” przy Al. Niepodległości.
2. W związku z powyższym, a także w wyniku selekcji retrospektywnej czasopism, w magazynie miejscowym w dalszym ciągu przemieszczano i na bieżąco porządkowano księgozbiór w celu pozyskania wolnej powierzchni magazynowej. Przesunięto w ten sposób ok. 135 000 (2017 – ok. 243 000) jednostek.

3. Prowadzono regularne pomiary temperatury i wilgotności powietrza w magazynie bibliotecznym.
4. Przystosowano technicznie do udostępnienia **32 377** (2017 – 17 631) **jednostek** wydawnictw zwartych i ciągłych, 1 075 (2017 – 873) kompletów gazet i czasopism opakowano w teczki tekturowe, a do oprawy przygotowano 1 779 (2017 – 1 813) jednostek książek i czasopism.
5. W ramach ochrony zbiorów w Pracowni Restauracji Książki wykonano szereg prac, zabiegów i napraw. Przeprowadzono konserwację pełną 28 (2017 – 56) oraz zachowawczą 17 (2017 – 33) **obiektów**, wykonano **204** (2017 – 284) oprawy i naprawy restauratorsko-introligatorskie.
6. Przeprowadzono dezynfekcję **25** (2017 – 36) **wsadów** w komorze próżniowej na potrzeby własne Biblioteki (13 wsadów, 858 obiektów) oraz – odpłatnie – dla podmiotów zewnętrznych (12 wsadów; 269 obiektów, 162 paczki).
7. Oprawiono łącznie **1 437** (2017 – 1 487) **jednostek** książek i czasopism. Przeprowadzono 59 (2017 – 33) napraw bloków i opraw książkowych, wykonano 68 (2016 – 143) pudeł, 11 (2017 – 8) futerałów na zbiory, 460 (2017 – 529) teczek, z tego 333 do gazet przechowywanych w magazynie bibliotecznym, a także 365 kopert z kartonu bezkwasowego. Wykonano ponadto szereg innych rozmaitych zabiegów konserwatorsko-introligatorskich, sporządzano ograniczniki do regałów, passe-partout, podpory do gablot wystawowych itp.
8. Dla UAM wykonano łącznie 653 (2017 – 134) obiektów, w tym: tuby do dyplomów, pudełka do medali, teczki kartonowe, oprawy książek i książ do kluczy, a także poddano konserwacji 28 fotografii.
9. W ramach zleceń zewnętrznych przeprowadzono m.in. konserwację: rękopisów ze zbiorów PTPN, dokumentów ze zbiorów Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie i Muzeum Okręgowego w Koninie, pamiątkowych *tableaux* dla Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz dokumentu dla Parafii św. Jana Chrzciciela w Trzciance. Dokonano m.in. naprawy i oprawy 133 książek meldunkowych dla Urzędu Gminy Sieroszewice, oprawy 3 albumów dla Fundacji AMF „Nasza Droga” i 7 książek dla Instytutu Kolberga. Realizowano również inne pomniejsze zlecenia prywatne.

IX. DIGITALIZACJA ZBIORÓW

1. W ramach prac Oddziału Digitalizacji wykonywano szereg prac, zarówno na potrzeby własne Biblioteki, jak i – odpłatnie – w ramach zleceń zewnętrznych.
2. Rozbudowywano własne zasoby elektroniczne, digitalizując szczególnie wartościowe zbiory tradycyjne. Kontynuowano skanowanie gazet bieżących. Skanowano cenne publikacje, tworząc ich kopie cyfrowe na taśmach magnetycznych. Wykonywano reprintsy oraz uzupełniano braki w publikacjach, poddając skany obróbce graficznej i przygotowując pliki do

druku. Przetwarzano skany oprogramowaniem OCR (Optyczne Rozpoznawanie Znaków) w celu umieszczenia plików tekstowych w repozytorium AMUR.

3. Wykonano łącznie **13 186** (2017 – 8 464) **kserokopii** z mikrofilmów i oryginałów, odpowiednio: 822 (2017 – 141) i 12 364 (2017 – 8 323) sztuki. W ramach skanowania wykonano łącznie **135 710** (2017 – 191 821) **plików**, a także **11 946** (2017 – 13 177) **wydruków**.
4. W celu umieszczenia na platformie Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej zdigitalizowano 205 (2017 – 28) książek oraz 53 (2017 – 14) tytuły gazet i czasopism, czyli łącznie 101 894 (2017 – 36 367) pliki.
5. Do **Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej** wprowadzono **7 727** (2017 – 10 905) **obiektów**, dzięki czemu na koniec roku sprawozdawczego łączna liczba publikacji wprowadzonych do WBC przez BU wyniosła **154 085**. Z zasobów tych skorzystano 1 300 155 (2017 – 1 078 510) razy.

X. UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

1. W roku sprawozdawczym w magazynie złożono **126 515** (2017 – 139 442) **zamówień czytelniczych**, co – w porównaniu z 2017 rokiem – oznacza dalszy spadek ogólnej liczby zamówień o 9,3% (2017 – spadek o 7,1%).
2. Spośród złożonych zamówień zrealizowano ich **112 973** (2017 – 126 632), co oznacza, że wskaźnik zrealizowanych zamówień był właściwie identyczny z ubiegłorocznym i wyniósł 89,29% (2017 – 89,38%). Zrealizowano 65 196 (2017 – 74 819) zamówień do wypożyczalni, 42 077 (2017 – 43 988) do czytelni i 5 700 (2017 – 5 825) do pracowni. Większy spadek nastąpił w przypadku zamówień kierowanych do wypożyczalni (o 12,86%) niż do czytelni (o 4,34%).
3. Liczba zamówień niezrealizowanych wyniosła 13 542 (2017 – 14 810), tj. 10,7% (2017 – 10,62%) złożonych. Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano 10,2% (2017 – 10,09%) ze złożonych zamówień. Liczba zamówień niezrealizowanych z powodu stwierdzenia zagubienia spadła minimalnie do poziomu 0,5% (2017 – 0,53%).
Prowadzono działania na rzecz kontroli poprawności ustawienia księgozbioru, w ramach których sprawdzono **135 000** (2017 – 173 000) **sygnatur**. W roku sprawozdawczym trzykrotnie przeprowadzono akcję sprawdzania pozycji niedostępnych (589 sygnatur), odnajdując 335 książek, a 254 przekazując do Sekcji Skontrum.
4. W roku sprawozdawczym w BU zarejestrowało się (założenie lub aktywacja konta) **4 823** (2017 – 5 064) **czytelników**, czyli o 4,76% mniej (2017 – spadek o 14,5%) niż w roku ubiegłym:

Agendy BU	Liczba zarejestrowanych czytelników		Zmiany w %
	2017	2018	
Wypożyczalnia miejscowa	2 999	3 114	+ 3,83
Czytelnie	1 702	1 380	- 18,92

Wypożyczalnia międzybiblioteczna	363	329	- 9,37
RAZEM	5 064	4 823	- 4,76

5. Łączna liczba kont czytelniczych wyniosła na koniec 2018 roku **74 546** (2017 – 81 601). Aktywacji konta dokonało **13 110** (2017 – 14 295) osób. Z tej liczby 84% stanowią konta studentów, doktorantów i pracowników naukowych UAM.
6. W roku sprawozdawczym czytelnikom udostępniono **339 211** (2017 – 373 884) **jednostek**, co oznacza dalszy spadek o ponad 9% (2017 – spadek o 4,12%):

Agendy BU		Liczba udostępnień (w jedn.)				Zmiany w %
		2017		2018		
Wypożyczalnia miejscowa	Księgozbiór Wypożyczalni	75 607	189 708	68 581	172 189	- 9,23
	Magazyny biblioteczne	114 101		103 608		
Czytelnie	Księgozbiory podręczne	86 361	180 684	69 518	163 688	- 9,41
	Magazyny biblioteczne	94 323		94 170		
Wypożyczalnia międzybiblioteczna	Zbiory BU	1 636	3 492	1 426	3 334	- 4,52
	Inne biblioteki	1 856		1 908		
RAZEM		373 884		339 211		- 9,27

W stosunku do 2017 roku odnotowano porównywalny spadek liczby książek wypożyczanych z Księgozbioru Wypożyczalni i z magazynu (odpowiednio o 9,3% i 9,2%). Zmniejszyła się ogólna liczba udostępnień w czytelniach, przy czym o ile w odniesieniu do zamówień z magazynów nastąpił niewielki spadek (o 0,16%), to o 19,5% zmalało wykorzystanie księgozbiorów podręcznych czytelni. Spadła o 12,86% liczba udostępnień przez wypożyczalnię międzybiblioteczną ze zbiorów BU, natomiast o 2,8% wzrosły udostępnienia z zasobów innych bibliotek.

7. Pozostałe agendy Biblioteki (Czytelnia Zbiorów Specjalnych i Regionalnych, Księgozbiór Bibliologiczny) udostępniły w tradycyjny sposób 4 480 (2017 – 2 381) jednostek, co daje łącznie **343 691** (2017 – 376 265) rejestrowanych udostępnień i oznacza dalszy spadek o 8,66% (2017 – spadek 3,97%). Liczba ta nie obejmuje udostępnień zbiorów podręcznych czytelni w ramach tzw. swobodnego dostępu do półek.
8. Wypożyczalnia przyjęła 165 110 (2017 – 191 314) zwrotów, z których 22 081 (2017 – 26 117), tj. 13,4% (2017 – 13,6%) stanowiły zwroty obciążone opłatami za nieterminowy zwrot książek. Do magazynu odesłano 7 769 książek zamówionych lub zarezerwowanych i nieodebranych przez czytelników. Wypożyczono kaucyjnie 607 (2017 – 589) jednostek.
9. Do Wypożyczalni Międzybibliotecznej wpłynęło łącznie **3 628** (2017 – 3 721) **zamówień**, w tym 2 028 od czytelników BU i 1 600 od osób z zewnątrz. Z usług tych w roku 2018 skorzystało 329 (2017 – 363) czytelników: 115 pracowników naukowych, 88 doktorantów, 97 magistrantów i 29 osób z BU. Wypożyczono ogółem 3 334 (2017 – 3 492) jednostki, co stanowi 91,9% (2017 – 93,85%) ogólnej liczby zamówień.

Współpracowano z 1 250 (2017 – 1 226) bibliotekami, w tym 755 krajowymi i 495 zagranicznymi (2017 – 733 i 493). W stosunku do roku ubiegłego liczba ta wzrosła o 2%. Bibliotekom partnerskim wysłano łącznie 1 426 (2017 – 1 636) jednostek, czyli o 12,86% mniej niż w roku 2017.

10. W roku sprawozdawczym zarejestrowano wysoki poziom wykorzystywania zasobów elektronicznych: **5 735 971** (2017 – 3 582 594) pobranych tekstów, w tym:

- 2 138 449 (2017 – 432 299) z zakupionych e-zasobów;
- 1 300 155 (2017 – 1 078 510) z Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej;
- 1 569 888 (2017 – 1 274 085) z Repozytorium AMUR;
- 727 479 (2017 – 797 700) z platformy czasopism PRESSto.

Wskazuje to na dalszy, bardzo zdecydowany, **wzrost** poziomu wykorzystania zasobów elektronicznych o **60,1%** (2017 – wzrost o 6,7%) w stosunku do roku poprzedniego.

Łączna liczba udostępnień tradycyjnych i elektronicznych wzrosła aż o 53,57% (2017 – wzrost o 5,5%) i wyniosła **6 079 662** (2017 – 3 958 859).

11. W wyniku selekcji księgozbioru dydaktycznego wypożyczalni usunięto 587 (2017 – 2 303) nieaktualnych i zagubionych podręczników. Do oprawy przekazano 72 książki. Wprowadzono do niego 1 259 (2017 – 909) egzemplarzy. Na koniec 2018 roku księgozbiór ten liczył **74 383** (2017 – 73 641) **jednostki**.

W 2018 roku Wypożyczalnię odwiedziło **58 658** (2017 – 69 049) **osób** (średnio 200 osób dziennie). Potwierdzono 1 614 (2017 – 1 893) kart obiegowych.

12. Czytelnie (z wyjątkiem CZSiR oraz Księgozbioru Bibliologicznego) czynne były codziennie do godz. 20.00, w soboty – do 17.00, a w niedziele – do 13.00. W pierwszej połowie roku do godz. 22.00 (od poniedziałku do piątku) czynna była Czytelnia Nova (Komiksów i Gazet). Przed i w okresie sesji egzaminacyjnych (zimowej i letniej) dwie czytelnie, wraz z całym parterem gmachu Biblioteki, były dostępne dla użytkowników do godz. 24.00 (w ramach tzw. *Nocnego Rendez-BU*).

13. Do księgozbiorów czytelń wprowadzono łącznie 4 979 (2017 – 2 723) nowości, wycofując z nich 1 591 (2017 – 1 228) książek. Stan księgozbiorów podręcznych czytelń Oddziału Udostępniania na koniec 2018 roku wyniósł **30 141** (2017 – 26 753) **książek** i **813** (2017 – 835) **tytułów czasopism bieżących i gazet**.

Czytelnie odnotowały spadek odwiedzin o 20,16% (2017 – wzrost o 3,8%), czyli **27 625** (2017 – 34 599) zarejestrowanych **czytelników**.

14. Do Księgozbioru Bibliologicznego włączono 108 jednostek książek i czasopism, wycofując z niego 19 książek. Stan ilościowy księgozbioru wyniósł na koniec 2018 roku 3 507 pozycji. Skorzystały z niego ogółem 93 (2017 – 73) osoby, w tym 47 (2017 – 38) użytkowników zewnętrznych, wypożyczając łącznie 449 (2017 – 246) pozycji.

15. Łączna liczba jednostek we wszystkich czytelniach BU (wliczając w to CZSiR oraz Księgozbiór Bibliologiczny), wyniosła **39 882** (2017 – 36 054). Ogółem z tych zasobów skorzystało **28 622** (2017 – 36 922) **czytelników**.

16. Z dniem 1 września 2018 roku wszedł w życie uaktualniony Regulamin korzystania z systemu biblioteczno-informacyjnego UAM, a także załączone do niego: Zasady udostępniania zbiorów BU, Zasady dostępu i korzystania z zasobów elektronicznych bibliotek UAM, Zasady korzystania z sieci komputerowej BU. Zmiany związane były z koniecznością dostosowania zasad w bibliotekach UAM do przepisów RODO. Wprowadzono również tradycyjne (papierowe) deklaracje czytelnika obowiązujące przy zapisie do bibliotek.

XI. DZIAŁALNOŚĆ I USŁUGI INFORMACYJNE, PROMOCJA

1. W roku sprawozdawczym zdeponowano w repozytorium AMUR **2 925** (2017 – 4 049) **pozycji**, w tym 191 (2017 – 178) doktoratów, dzięki czemu łączna liczba obiektów osiągnęła **22 160** (2017 – 19 544).
W 2018 roku wszystkie prace z repozytorium pobierane były 1 569 888 (2017 – 1 274 085) razy. Całkowita liczba pobrań w okresie od marca 2010 do 31 grudnia 2018 roku wyniosła **8 500 711**.
2. Na platformie PRESSto swoje strony posiada **67 czasopism** uczelnianych, a zarchiwizowano na nich **5 382** (2017 – 4 840) **artykuły**. Liczba pobrań w 2018 roku wyniosła 727 479 (2017 – 797 700).
3. Kontynuowano działania mające na celu zwiększanie widoczności zasobów **repozytorium AMUR** i **platformy PRESSto**. Obie bazy są zoptymalizowane pod względem wyszukiwarek naukowych, mają swoje profile w mediach społecznościowych (AMUR na Twitterze, PRESSto na Facebooku). W przypadku repozytorium monitorowany jest ruch na platformie, co jest ważne z punktu widzenia widoczności, ponieważ 44% (w 2018) osób korzystających z zasobu repozytorium rozpoczyna wyszukiwania od Google. Zasoby obu platform są również widoczne w największych światowych wyszukiwarkach zasobów otwartych, np. BASE.
4. Rok 2018 poświęcony był pracom, których zwieńczeniem będzie wdrożenie w UAM **systemu zarządzania nauką OMEGA-PSIR**, które nastąpi w 2019 roku. Odbywały się spotkania z oferentami systemu oraz środowiskiem bibliotekarzy uczelni, które z systemu już korzystają. W listopadzie 2018 roku podpisano umowę licencyjną i rozpoczęto prace nad umową wdrożeniową. Pracami koordynuje ogólnouczelniany zespół kierowany przez Małgorzatę Rychlik.
5. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kampanię informacyjną dot. **identyfikatora ORCID**. Wspólnie z Uniwersytecką Telewizją Internetową zrealizowano 4 filmy, które promują ORCID oraz instruuje pracowników naukowych, jak zakładać oraz napełniać profil. Działania pracowników BU wsparli koordynatorzy ds. ORCID z bibliotek wydziałowych.
6. Redagowano polsko- i angielską wersję strony www Biblioteki Uniwersyteckiej. W maju 2018 roku, w związku z wejściem w życie przepisów RODO, utworzono nową stronę BU w programie Word Press 5.0.3. Dużym wysiłkiem było zarchiwizowanie zawartości poprzedniej strony za lata 2009-2017.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano **632 932** (2017 – 630 896) **odwiedzin** i **1 339 435** (2017 – 1 339 679) **odsłon**.

7. W 2018 zakończono współpracę z firmą Libcom Piotr Karwasiński, w związku z czym przestała funkcjonować platforma **Ask a Librarian – Zapytaj Bibliotekarza**. Nadal jednak utrzymano funkcjonalności serwisu, zapewniając użytkownikom możliwość kontaktu z dyżurującym konsultantem bibliotecznym codziennie do godz. 23.00. Obsługiwano zapytania zgłoszone drogą e-mailową, telefonicznie i przez komunikator skype. Pełniono także dyżury w **Informatorium BU**.
8. We wszystkich komórkach organizacyjnych Biblioteki nadal na wysokim poziomie utrzymywała się liczba zapytań i informacji udzielanych drogą mailową, które nie podlegają dokładnej rejestracji. Konsultacji i pomocy w poszukiwaniach użytkownikom indywidualnym w zakresie korzystania z elektronicznych źródeł informacji udzielali pracownicy Oddziału Informacji i Transferu Wiedzy.
9. Obsługiwano serwis elektronicznego zamawiania skanów materiałów ze zbiorów BU (**Zamów kopię** – aplikacja Libsmart Copy), w którym zarejestrowano i zrealizowano **1 441** (2017 – 1 882) **zamówień** od użytkowników. Z uwagi na duże zainteresowanie utrzymano bezpłatne udostępnianie użytkownikom **4 skanerów**.
10. Sporządzano raporty analiz bibliometrycznych i cytowań pracowników naukowych UAM w oparciu o WOS, SCOPUS i Google Scholar. Przygotowują lub szkolą w tym zakresie pracownicy Oddziału Informacji i Transferu Wiedzy, zajmujący się informacją elektroniczną. Wykonano 9 (2017 – 6) raportów.
11. Przygotowywano kwartalne zestawienia dot. statystyk i analizy wykorzystania zasobów elektronicznych BU, które przekazywano na wydziały UAM, sygnalizując poszczególnym bibliotekom wydziałowym potrzebę większej liczby szkoleń lub promocji konkretnych zasobów.
12. Podejmowano działania mające na celu promocję elektronicznych źródeł informacji. Organizowano spotkania prezentujące oferty firm wydawniczych i narzędzia wyszukiwawcze, a także warsztaty i szkolenia z zakresu posługiwania się nimi w celu wyszukiwania informacji.
13. Wykonano 86 (2017 – 103) kwerend bibliotecznych i poszukiwań bibliograficznych z wykorzystaniem źródeł tradycyjnych oraz na podstawie baz danych.
14. Redagowano i wgrywano treści wyświetlane na ekranach komunikacyjnych dla czytelników, zarządzano portalami dziedzinowymi na stronie www Biblioteki, bibliotecznym profilem na Facebook’u, kanałem YouTube, kontem na Twitterze i Instagramie, a także profilem BU w Mobilnej Aplikacji Studenta UAM. W roku sprawozdawczym uruchomiono Blog Biblioteki Uniwersyteckiej.

15. W zakresie promocji i reklamy współpracowano z Centrum Marketingu UAM, portalem „Kultura u podstaw”, redakcją IKS-a – Poznańskiego Informatora Kulturalnego, Społecznego i Turystycznego. Obejmowano patronat honorowy lub medialny nad wydarzeniami kulturalnymi.
16. Aranżowano gabloty z wydawnictwami Biblioteki Uniwersyteckiej. Przygotowywano foldery, ulotki, zakładki, kalendarzyk, plakaty i inne materiały reklamowe.
17. W ramach Tygodnia Otwartej Nauki 2018 zrealizowano projekt Koalicji Otwartej Edukacji związany z przygotowaniem podkastów dla Wikipedii i filmów dla kanału YouTube (dotyczących otwartej nauki oraz jubileuszu 100-lecia Uniwersytetu Poznańskiego).

XII. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA I SZKOLENIOWA

1. Obsługiwano i aktualizowano platformę e-learningowego **Centrum Edukacyjnego Biblioteki Uniwersyteckiej** (zgodnie ze Strategią Edukacyjno-Szkoleniową BU), oferując szeroki wachlarz zajęć dydaktycznych, wykładów, kursów i warsztatów – zarówno cyklicznych, jak i jednorazowych, uruchamianych w zależności od zainteresowania oraz na życzenie odbiorców.
2. Aktualizowano i realizowano kurs e-learningowy *Edukacja informacyjna i źródłowa* (Przysposobienie biblioteczne), który dostępny jest dla studentów studiów licencjackich. Tworzono szablony i wypełniano kurs treścią w nowej instancji Moodle'a dla wydziałów UAM. Dokonano łącznie 3 420 zaliczeń z ww. przedmiotu w systemie USOS.
3. Szkolenia z zakresu informacji elektronicznej przeprowadzono dla następujących grup użytkowników:
 - studenci UAM – 184 osoby/40 godzin, w tym studenci zagraniczni (39 osób/18 godzin);
 - doktoranci UAM – 98 osób/26 godzin;
 - pracownicy naukowci UAM – 90 osób/57 godzin;
 - uczniowie szkół średnich – 40 osób/4 godziny.łącznie szkoleniami objęto **412** (2017 – 500) **osób**, przeprowadzając **127** (2017 – 136) **godzin zajęć**.
4. Odbyła się kolejna edycja konferencji *Efektywna Komunikacja Naukowa – jak doskonalić sztukę pisania tekstów naukowych oraz ich promocję*, przygotowana przy współudziale Wydawnictwa Naukowego UAM. Uczestniczyło w niej 160 osób, głównie pracownicy naukowci i doktoranci.
5. Zorganizowano seminarium dla redaktorów czasopism naukowych *Indeksowanie czasopism w referencyjnych bazach danych*, w którym wzięło udział 57 osób, przede wszystkim z UAM.

6. Zorganizowano i przeprowadzono tygodniowe warsztaty pn. *Szkolenie Bibliotekarskie dla grupy polonijnej w Bibliotece Uniwersyteckiej UAM*, przygotowane we współpracy z Wielkopolskim Oddziałem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” i Ministerstwem Edukacji Narodowej. Uczestnikami szkolenia byli bibliotekarze, nauczyciele i tłumacze pracujący w polonijnych ośrodkach kultury i szkołach na terenie Białorusi, Litwy, Mołdawii, Ukrainy, Rosji i Czech (9 osób).
7. Kolejny rok realizowano projekt *Dębinka czyta*, w ramach którego odbyło się 8 spotkań adresowanych do uczniów szkoły podstawowej. Wzięło w nich udział 459 uczniów.
8. W ramach szkoleń wewnętrznych w roku sprawozdawczym odbywały się:
 - zebrania instruujące dla konsultantów realizujących dyżury w ramach usługi *Ask a Librarian*;
 - warsztaty dla liderów bibliotek wydziałowych z zakresu opracowania formalnego, przedmiotowego, opracowania czasopism i wydawnictw ciągłych;
 - lektoraty wewnętrzne (dla pracowników BU) z języka angielskiego i francuskiego.
9. Organizowano cykliczne zebrania naukowe i spotkania promocyjne dot. m.in.: prezentacji wyników badań własnych pracowników Biblioteki, relacji z pobytów na konferencjach, wyjazdów zagranicznych, zagadnień dot. problemów współczesnego bibliotekarstwa i ich przełożenia na praktykę BU, wykłady okolicznościowe towarzyszące prezentowanym wystawom, warsztaty i szkolenia.
10. Pracownicy BU prowadzili wykłady oraz zajęcia dla słuchaczy studiów I stopnia, doktoranckich oraz podyplomowych zarówno w UAM (Instytut Filologii Polskiej WFPiK; Instytut Historii, Instytut Historii Sztuki, Instytut Muzykologii WH; Instytut Filologii Romańskiej WN), jak i w innych uczelniach (WSUS, WSB, Ośrodek Dokształcania Nauczycieli Uni-Terra).
11. W ramach Uniwersytetu Otwartego UAM realizowano dwa kursy.
12. Praktyki i staże zawodowe w BU odbyły 3 osoby.

XIII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I NAUKOWO-BADAWCZA

1. W roku 2018 ukazały się następujące wydawnictwa własne BU:
 - *Biblioteka*, nr 22(31), Poznań 2018 – rocznik naukowy, znajdujący się na liście czasopism punktowanych MNiSW (8 pkt.); zawartość dostępna jest w bazie BazHum, streszczenia odnotowane w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Sciences and Humanities, a rocznik indeksowany jest w IC Journal Master List oraz w DOAJ (Directory of Open Access Journals);
 - *Zeszyty Komiksowe*, nr: 25, 2018: „Komiks w Internecie”; nr 26, 2018: „Religia w komiksie” – czasopismo naukowe współwydawane z Fundacją Instytut Kultury Popularnej;

- *Biblioteka naukowa: czy jeszcze naukowa?*, red. Krystyna Jazdon, Poznań 2018, ss. 292 – materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej organizowanej przez BU w październiku 2017 roku.
2. Biblioteka wysyła egzemplarze obowiązkowe swoich wydawnictw do uprawnionych bibliotek oraz prowadzi ich sprzedaż – internetową (E-księgarnia BU), tradycyjną (okolicznościowe stoiska, kiermasze, targi książki) oraz dzięki współpracy z księgarniami.
 3. W roku sprawozdawczym Biblioteka Uniwersytecka była współorganizatorem m.in. następujących konferencji i seminariów naukowych:
 - seminarium *Reduta Sułkowskiego – relikty odkrytego założenia ziemnego po 1. Regimente Legii Poznańskiej z 1807 roku pod Kołobrzegiem* – we współpracy z Muzeum Patria Colbergensis;
 - konferencja *Komiks niepokorny* – we współpracy z Fundacją Instytut Kultury Popularnej oraz Instytutem Filmu, Mediów i Sztuk Audiowizualnych WFPIK UAM;
 - symposium *Nadzieja i trud. Sylwetki wolnomularzy polskich* – we współpracy z Instytutem Sztuki Królewskiej w Polsce i Stowarzyszeniem Wielki Wschód Polski;
 - III Seminarium z cyklu *Otwieranie nauki – praktyka i perspektywy*. Library Connect: *Wyzwania dla bibliotek akademickich w kontekście ustawy 2.0 i otwartej nauki* – przy współudziale firmy Elsevier.
 4. Spośród pracowników BU 21 osób uczestniczyło w konferencjach krajowych, wygłaszając 18 referatów, a 5 osób – w konferencjach zagranicznych, na których zaprezentowano 4 referaty i jeden poster. Łącznie konferencjach uczestniczyły **34** (2017 – 47) **osoby**, wygłaszając **22** (2017 – 19) **referaty**, jedna osoba uczestniczyła w panelu dyskusyjnym, a kolejna przewodniczyła sesji (kilka osób uczestniczyło w konferencjach i seminariach naukowych bez referatu).
 5. W roku 2017 pracownicy Biblioteki zrealizowali **8** (2017 – 12) **wyjazdów zagranicznych** (7 indywidualnych i 1 grupowy), w tym – poza udziałem w konferencjach i wyjazdami wynikającymi z umów o współpracy (m.in. Erasmus) – 2 osoby prowadziły badania bibliograficzne i terenowe, a 4 osoby brały udział w polsko-szwedzkim projekcie dot. identyfikacji i opracowania fragmentów księgozbiorów poznańskich ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Uppsali.
 6. W roku sprawozdawczym pracownicy BU opublikowali: 2 książki, 10 artykułów w czasopismach z listy B, 1 artykuł w czasopiśmie z listy C, 3 publikacje w czasopismach zagranicznych, 18 rozdziałów w monografiach wieloautorskich, 8 artykułów w czasopismach nierecenzowanych, a także przygotowali 2 redakcje książek i 2 redakcje czasopisma, co daje łącznie **46** (2017 – 28) **publikacji**.
 7. Pracownicy BU realizowali w 2018 roku **5 grantów badawczych z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki i Narodowego Centrum Nauki**. Kierownikiem dwóch z nich jest dr hab. Rafał Wójcik, który jest także wykonawcą w **2 grantach zagranicznych** (Hiszpania, Austria).

8. Pracownicy Biblioteki uczestniczą w pracach rad, komisji, zespołów itp. oraz instytucji i stowarzyszeń naukowych, zawodowych, kulturalnych, społecznych, międzynarodowych.
9. Biblioteka w dalszym ciągu koordynowała, prowadzony pod egidą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, ogólnopolski projekt badawczy „Analiza Funkcjonowania Bibliotek Naukowych”. Przygotowano ankietę za rok 2018. Na początku 2018 podpisano nowe porozumienie o współpracy przy projekcie (UAM i 6 innych uczelni), a jesienią 2018 roku w BU odbyły się ogólnopolskie warsztaty dla redaktorów i konsultantów projektu.
10. W ramach rozwoju zawodowego i podnoszenia kompetencji w 2018 roku 3 osoby ukończyły lub podjęły studia podyplomowe, 6 odbywało zaoczne studia I lub II stopnia, a jedna osoba obroniła doktorat. Pracownicy brali udział w licznych warsztatach i szkoleniach, w tym 11 osób (kadra zarządzająca BU) uczestniczyło w szkoleniu „Narzędzia menedżerskie budujące zespół”, realizowanym przez zewnętrzną firmę szkoleniową. Na lektoraty językowe (angielski, francuski, niemiecki, rosyjski) uczęszczało 19 osób.

XIV. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM

1. Włączając się w realizację tzw. trzeciej misji Uniwersytetu na rzecz społeczności lokalnej, zorganizowano łącznie **93** (2017 – 110) różnego typu **wydarzenia**, w których uczestniczyły **7 742** (2017 – 10 574) **osoby**.
2. Porównywalnie do roku poprzedniego, zorganizowano **7** (2017 – 7) **wystaw dużych** (hol BU) oraz **8** (2017 – 19) **mniejszych** (Galeria BU, Artkorytarz, E-centrum), w których otwarciu (bądź finażu) uczestniczyło 605 (2017 – 840) osób.
3. Odbyło się **15** (2017 – 11) **promocji książek i spotkań autorskich**, w których uczestniczyły 474 osoby.
4. Zainaugurowano cykl wykładów otwartych z okazji 100-lecia UAM i BU. W roku 2018 odbyły się 3 prelekcje.
5. Najwięcej wydarzeń przygotowano w ramach obchodów XV Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek (wykłady, wystawy, promocja książki, zwiedzanie Biblioteki, prezentacja zbiorów, imprezy komiksowe, kiermasz, koncert). W roku sprawozdawczym odbywały się następujące imprezy cykliczne: Poznański Przegląd Książki Naukowej, wierszYstawka, Akcja (anty)walentynkowa "Na Krechę", Gra Miejska, Zaduszki Poetyckie – Międzynarodowy Listopad Poetycki. Realizowano liczne wykłady, prelekcje i prezentacje zbiorów oraz inne spotkania (np. członków Dyskusyjnego Klubu Książki).
6. W Bibliotece odbyło się szereg cyklicznych wydarzeń komiksowych: Poznańska Dyskusyjna Akademia Komiksu, Poznański Festiwal Sztuki Komiksowej, Dzień Darmowego Komiksu, 24 Hour Comics Day (24-godzinne rysowanie komiksów) w ramach Poznańskich Dni Fantastyki.

Obwoźna Czytelnia Komiksów uczestniczyła (na zaproszenie organizatorów) w najważniejszych ogólnopolskich imprezach cyklicznych, takich jak: Pyrkon w Poznaniu, Gryfcon w Szczecinku, Turcon w Lesznie, a podczas Festiwalu Komiksowa Warszawa i Międzynarodowego Festiwalu Komiksu i Gier w Łodzi zbierano egzemplarze obowiązkowe komiksów. W ramach współpracy ze szkołami w Bibliotece i poza nią prowadzono lekcje komiksowe, prelekcje i warsztaty dla dzieci.

7. Uczestniczono aktywnie w: Poznańskich Targach Książki Naukowej i Popularnonaukowej, Targach Edukacyjnych, Poznańskim Festiwalu Nauki i Sztuki, Kolorowym Uniwersytecie, Kolorowym Uniwersytecie Plus, Nocy Muzeów, Nocy Naukowców. Współpracowano z Parlamentem Samorządu Studentów i Uniwersytetem Trzeciego Wieku.
8. We współpracy z Fundacją KulturAkcja w Poznaniu realizowano 2 projekty: *StudentoBUS-ruszaj z nami w stronę sukcesu!* oraz *Działania kulturalne na rzecz społeczności akademickiej FKA*, które dawały możliwość prezentacji badań, osiągnięć naukowych, zainteresowań, wystaw plastycznych, występów muzycznych na terenie Biblioteki. Regularnie organizowane były spotkania z grami planszowymi w ramach akcji „NOVA jest planszowa” oraz „W Bibliotece wszystko Gra!”. Prowadzono Anglojęzyczną grupę czytelniczą.
9. Zorganizowano Festiwal Kaligrafii i warsztaty fotograficzne w ramach Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki. Włączono się w Kampanię Drugie życie (dot. popularyzacji transplantacji) oraz w organizację różnych gier miejskich.
10. Swoje spotkania w BU odbywały: Klub Debat Uniwersyteckich, Stowarzyszenie Polonia Italia, Związek Literatów Polskich, Klub Jagielloński. Udostępniano salę wykładową i wybrane czytelnie (CZSiR, Czytelnia Komiksów i Gazet. NOVA) na seminaria oraz zajęcia dydaktyczne ze studentami prowadzone zarówno przez pracowników BU, jak i wykładowców z UAM.
13. Oprowadzono 24 (2017 – 15) zorganizowane grupy (łącznie 543 osoby) zwiedzających gmach i poznających zasoby BU. Przyjęto 8 wizyt gości lub delegacji zagranicznych.
14. Udostępniano zabytkowe wnętrza Biblioteki zarówno pracownikom i jednostkom UAM, jak i podmiotom zewnętrznym w celu realizacji rozmaitych przedsięwzięć: filmów, wywiadów, sesji fotograficznych.

XV. INFORMATYZACJA I SYSTEM BIBLIOTECZNO-INFORMACYJNY

1. W ramach obsługi informatycznej Biblioteki Uniwersyteckiej wspierano pracę wszystkich jej jednostek organizacyjnych. Poza administrowaniem stroną internetową BU, obsługiwano biblioteczny serwer intranetowy bu-211, kontrolując i rozwiązując problemy z codziennym importem danych z Horizonta, generowaniem ksiąg inwentarzowych dla BU i zestawień inwentaryzacyjnych dla Kanclerza UAM. Administrowano bazą systemu rejestracji czasu pracy.

2. Czuwano nad sprawnym funkcjonowaniem programów i aplikacji okołosystemowych w BU i bibliotekach wydziałowych. Administrowano aplikacjami posadowionymi na zewnętrznych serwerach hostingowanych, systemem rezerwacji stanowisk komputerowych (*PC Reservation*) i obsługi drukowania dla czytelników (*LPT One*). Konfigurowano dostęp do uniwersyteckiej sieci bezprzewodowej eduroam.
3. Instalowano system Windows 7 i Windows 10 oraz niezbędnie oprogramowanie na komputerach bibliotecznych, konfigurowano komputery i drukarki, współpracowano z obsługą serwisową drukarek i innych sprzętów, rozwiązywano bieżące awarie sprzętu komputerowego i peryferiów, wykorzystywanych przez pracowników i czytelników BU.
4. W roku 2018 Biblioteka otrzymała 29 używanych komputerów i monitorów z działów administracji centralnej. Rekonfiguracja sprzętowa, zakup dodatkowej pamięci oraz instalacja systemu operacyjnego Windows 10 pozwoliły na dokonanie modernizacji tych komputerów i udostępnienie ich użytkownikom. W związku z tym nie dokonywano zakupów nowych komputerów, co przełożyło się na wymierne oszczędności finansowe.
5. W roku sprawozdawczym zorganizowano stanowisko komputerowe z powiększalnikiem i skanerem dla czytelników niepełnosprawnych, zwłaszcza niewidomych i niedowidzących (sprzęt i oprogramowanie zostało sfinansowane z funduszy Biura ds. Studentów z Niepełnosprawnościami UAM).
6. Administrowano zdigitalizowanym katalogiem kartkowym, udzielano wsparcia przy administrowaniu systemem HAN, wspierano pracę Oddziału Digitalizacji, m.in. w zakresie rozwiązywania problemów z udostępnianiem plików, konfiguracji oprogramowania dLibra wysyłającego pliki do WBC itd.
7. Administrowano platformą czasopism elektronicznych PRESSto i uniwersytecką platformą e-learningową (Moodle) oraz obsługiwano serwis Zamów kopię (aplikacja Libsmart Copy).
8. W ramach administrowania systemem bibliotecznym Horizon w BU i bibliotekach sieci biblioteczno-informacyjnej UAM: instalowano i konfigurowano klienta systemu na stanowiskach bibliotecznych oraz wprowadzano stosowne zmiany konfiguracyjne w systemie i w bazie danych; kontrolowano poprawność wykonania procesu końca dnia, wysyłania przypomnień o zwrocie książek i monitów do czytelników, drukowania zamówień magazynowych; tworzone comiesięczne wykazy wpłat czytelników z tytułu zdalnych zapisów i aktywacji kont.
9. Przygotowywano zestawienia wybranych danych i statystyk zbiorczych oraz opracowywano analizy dla różnych jednostek organizacyjnych BU i bibliotek wydziałowych.
10. W związku z wejściem w życie przepisów RODO wprowadzono zmiany w systemie logowania do konta czytelnika (wieloznakowe hasło zamiast wpisywanego numeru PESEL).

11. W związku z koniecznością zmiany operatora płatności elektronicznych, która to zmiana generowała problemy w działaniu aplikacji Libsmart Register umożliwiające zdalne zapisy do bibliotek UAM, postanowiono z niej zrezygnować. Zastąpiono ją własnym rozwiązaniem, wykorzystując do tego funkcje wbudowane w HIP (*Horizon Information Portal*), co pozwoliło uniknąć dodatkowych kosztów. Nowy mechanizm zdalnego zapisu czytelników został przygotowany i wdrożony jesienią 2018 roku.
12. Ww. zmiana operatora spowodowała także zakłócenia w funkcjonowaniu aplikacji Libsmart Payment (usługi dostarczanej przez firmę Libcom Piotr Karwasiński). Dużym wysiłkiem dla zespołu informatyków BU było diagnozowanie i naprawianie skutków awarii zdalnych płatności, które dodatkowo budziły niezadowolenie czytelników. Z końcem 2018 roku zakończono współpracę z firmą Libcom, a z początkiem 2019 roku wprowadzono nowe rozwiązania w zakresie płatności elektronicznych w HIP.
13. Prowadzono prace koordynujące i kontrolujące sprawne współdziałanie systemu Horizon z oprogramowaniem Virtua w ramach współpracy BU z katalogiem centralnym NUKAT, dbając o poprawny import danych oraz modyfikację i aktualizację niezbędnych do tego programów.
14. Zainstalowano VPN i program Sierra umożliwiający współpracę Oddziału Opracowania z Biblioteką Jagiellońską przy przekładzie jhp KABA na język DBN.
15. Współpracowano z Centrum Zarządzania Siecią i Projektami Informatycznymi UAM, Poznańską Fundacją Bibliotek Naukowych (administratorem serwera systemu Horizon), firmą Informa (administratorem bazy danych systemu Horizon) oraz z innymi podmiotami.
16. Na koniec roku sprawozdawczego baza systemu Horizon liczyła:

	2014	2015	2016	2017	2018
Opisy bibliograficzne	840 413	876 476	911 040	949 771	986 620
Jednostki	1 958 719	2 031 356	2 116 144	2 189 582	2 253 075

17. W roku sprawozdawczym BU zorganizowała dla środowiska bibliotekarzy UAM oraz bibliotek zrzeszonych w PFBN dwie prezentacje dot. systemu chmurowego BLUECloud, będącego przyszłością dla systemów firmy SirsiDynix. Jest on dostępny dla bibliotek PFBN bez dodatkowych kosztów, w ramach umowy maintenance. Korzystanie z narzędzi BLUECloud jest możliwe jednocześnie z narzędziami stacjonarnymi, bez konieczności dokonywania całościowej migracji systemu do usług wyłącznie chmurowych.

XVI. ARCHIWUM BU

1. Na bieżąco przejmowano akta z komórek organizacyjnych Biblioteki, przeprowadzono brakowanie akt oraz ich przekazywanie do Archiwum Państwowego w Poznaniu.
2. Wykonano następujące prace:

- opracowano 8 (2017 – 15) nowych jednostek archiwalnych akt ogólnych, 21 negatywów zdjęć oraz 11 (2017 – 8) jedn. archiwalnych akt osobowych;
- wykonano 21 (2017 – 14) kwerend;
- udostępniono 411 (2017 – 123) jedn. archiwalnych;
- przygotowano skorowidze archiwalne dla 20 (2017 – 17) teczek akt;
- wymieniono zniszczone teczki akt osobowych.

Sprawozdanie sporządziła:

dr Małgorzata Dąbrowicz

Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej